

Norges vassdrags- og energidirektorat
G. Grøtterud

Høring av forslag til forskrift om nettselskapenes forberedelse til innføring av NBS og Elhub.

Innledning

Energi Norge er en interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for norsk fornybarnæring. Vi representerer ca. 280 bedrifter som produserer, frakter og selger strøm og varme. Medlemsbedriftene står for 99 prosent av kraftproduksjonen og dekker 90 prosent av nettkundene i Norge. Fornybarnæringen jobber for bedre klima, sikker forsyning og grønn vekst.

Vi viser til høringsnotat fra Norges vassdrags- og energidirektorat med forslag til regulering av nettselskapenes forberedelse for innføring av NBS og Elhub av 9. desember 2016. Elhub og NBS er to sentrale prosjekter for omstilling og digitalisering i strømmarkedet, samt viktige harmoniseringstiltak for det nordiske markedet.

Energi Norge mener at prosessen med innføring av NBS før Elhub kan bli særlig krevende og medføre økt risiko som følge av alle utsettelse i NBS prosjektet. Utsettelsene kan ikke henføres til manglende engasjement fra bransjen. Før beslutningen om at NBS innføres før Elhub, advarte nettselskapene mot dette av tekniske årsaker og det faktum at NBS ikke var et prosjekt under nasjonal kontroll. Reguleringen av nettselskapenes forberedelse kan bidra til nasjonal koordinering av fremdriften. Men forslaget om bruk av tvangsmidler overfor nettselskapene som må forholde seg til og kompensere ressurs og tidsmessig for de akkumulerte utsettelse i TSOenes nordiske prosjekt, mener vi er urimelig. Energi Norge vil derfor be om at regulator tillegger de avgjørende faktorene for tidsnøden utenfor nettselskapenes kontroll stor vekt.

Vurderinger

Forberedelsene for innføring av Elhub og NBS har pågått over tid. Særlig NBS prosjektet har vært preget av forsinkelser og utsettelse som gjør at innføringen i en svært hektisk periode blant annet grunnet AMS, skaper en krevende situasjon for selskapene.

Reguleringstiltakene for overgangsperioden skal bidra til å redusere risikoen generelt, men synes spesielt å ta hensyn til NBS-prosjektet. Som følge av utsettelse i NBS-prosjektet som opprinnelig skulle vært gjennomført 2015, deretter 2016, får nettselskapene en ekstra intens periode i 2017. Utsettelse så langt skyldes ikke manglende engasjement fra aktørene.

NVE foreslår å legge inn krav i avregningsforskriften om at nettselskapene må få IKT-systemene sine godkjent for informasjonsutveksling med Elhub. NVE foreslår at aktører som ikke følger opp sine forpliktelser, skal kunne ilegges tvangsmulkt. Systemene må testes og godkjennes i Edielportalen innen 1. juli 2017. Dette innebærer forøvrig at nettselskapene får dobbel rapporteringsplikt i en overgangsperiode.

Ettersom kraftleverandører deltar frivillig i markedet og derfor kan bli utestengt hvis de ikke er i stand til å innføre NBS og Elhub i tide, vurderer NVE at det ikke er nødvendig å pålegge disse å gjennomføre forberedelser.

Forskriften er foreslått gjort gjeldende fra medio februar 2017, og nettselskapene må tilpasse sine systemer og rutiner for Elhub og NBS før sistnevnte starter opp. Dette innebærer blant annet at rapportering av avregningsdata til eSett Oy skal skje allerede fra 20. mars 2017 – selskapet som tilrettelegger for NBS og som vil overta balanseavregningen i Norge, Sverige og Finland fra 1. mai 2017. I en periode frem til 28. mai 2017 skal rapporteringen til Statnett skje som tidligere.

Under samtlige informasjonsmøter mellom NVE, bransjen og Elhub/NBS prosjektene, og ved høring av forskrift 301 med bestemmelser om disse omstillingene, har bransjen gitt tilbakemelding om at vi mener at "go-live" dato for de to prosjektene er satt i feil rekkefølge. Rekkefølgen øker nettselskapenes risiko generelt – dette gjelder særlig redusert datakvalitet og ikke minst kostnader ved at Elhub utsettes. Alle markedsaktører må utvikle grensesnitt og kommunikasjon mot NBS, og de må utveksle dataunderlag som kvalitetssikres i henhold til milepælsplan i forbindelse med Elhub. Hvis rekkefølgen for "go-live" for NBS og Elhub hadde vært motsatt, ville markedet ha tilpasset seg en datamodell for rapportering mot nettavregningsområder (MGA) i tråd med Elhub sin milepælsplan. I tillegg ville endringer i data for kunder, kontrakter, målepunkt og måleverdier bli kvalitetssikret gjennom automatisk meldingsflyt og validering mellom markedsaktører og Elhub.

Slik vi forstår det, baserer NBS seg på at nettselskapene skal utføre endringer av strukturdata manuelt i eSett GUI parallelt med oppdatering i egne fagsystem. Dette gir stor risiko for at dataunderlag i NBS og Elhub vil være avvikende ved det tidspunkt der meldingsflyt endres til å gå mellom Elhub og NBS.

NBS og Elhub prosjektene er, sett utenfra, gjennomført i to forskjellige løp fra Statnett. Elhub prosjektet har hatt en bred dialog med nett og markedsaktører blant annet gjennom ekspertgruppemøter. I disse fora har man kommet frem til hensiktsmessige tilnærminger til utfordringer med data som skal migreres og utveksles med Elhub. Kombinert med dette har Elhub prosjektet hatt konkrete tekniske mål og krav til datakvalitet til forskjellige milepæler, der aktørene har fått tilbakemelding på sin datakvalitet. Dette har vært en hensiktsmessig arbeidsmåte som bidrar til koordinert fremdrift og redusert risiko.

Det har ikke vært gjennomført liknende bred dialog med bransjen for NBS prosjektet. Selskapene har derfor ikke hatt like klare forutsetninger for å forberede dataunderlag til NBS som til Elhub. Under informasjonsmøter for aktørene har NBS prosjektet kun henstilt til at markedsaktørene deltar på de ulike aktivitetene i forbindelse med NBS, men ikke fulgt opp dette i forbindelse med milepæler.

Markedsaktørene på sin side har plikt til å sette seg inn i alle markedsendringer og må ta ansvar for det. Like fullt ville sjansene for en vellykket innføring av NBS økt om prosjektet hadde sett større verdi i å holde aktørene løpende oppdatert (nyhetsbrev er ikke en fullgod løsning for kommunikasjon om viktige endringer).

En utfordring for bransjen i forbindelse med innføring av Elhub og NBS er begrenset kapasitet hos systemleverandørene. Dette har betydning for tilhørende oppdatering av fagsystemer i takt med de krav som settes. Dette har medført at ikke alle aktører er kommet like tidlig i gang med f.eks. datavask og oppfølging av avvik før "go-live" kan skje.

Oppsummering

Energi Norge mener det er viktig at tidsplanen for omstilling til Elhub holdes. Vi vil minne om at utsettelsene i NBS prosjektet ikke skyldes forhold selskapene har kunnet påvirke. NBS prosjektet på sin side påvirker nettselskapenes situasjon i en hektisk fase med omstilling generelt.

Elhub prosjektet, som representerer en betydelig omstilling for bransjen, har gjennom dialog i ekspertgrupper og råd og opplæringstiltak etablert et vesentlig bedre grunnlag for en koordinert overgang enn NBS.

NBS prosjektet har etter vårt syn mangler i sin kommunikasjon av nødvendige milepæler for å sikre god fremdrift mot igangsettelsesfasen. Siden rekkefølgebestemmelsene er opprettholdt med innføring av NBS for Elhub, er konsekvensene av for liten vekt på utviklingskoordinering av NBS prosjektet økt risiko for selskapenes omstilling og Elhubs fremdrift.

Bruk av sanksjoner slik som foreslått overfor nettaktører, kan derfor virke urimelig uten forutgående støtte for gjennomføring. En eventuell bruk av tvangsmulkt må også sees opp mot aktørenes mulighet til faktisk å oppfylle kravene. En eventuell ytterligere utsettelse av oppstart av grunner aktørene ikke har ansvaret for, må også tillegges vekt. Et ensidig fokus på reaksjon overfor nett- og markedsaktører er derfor etter vårt syn urimelig.

Vi ber om at regulator tillegger faktorene utenfor nettselskapenes kontroll stor vekt og at det vurderes hvordan NBS prosjektet kan direkte støtte aktørene i sine forberedelser som en kompensasjon for den trange tidsrammen prosjektets utsettelse medfører for aktørene. Energi Norge ser frem til fortsatt samarbeid i saken.

Vennlig hilsen
Energi Norge

Einar Westre
Direktør nett og marked

Ole Haugen
Næringspolitisk rådgiver